

FU A LOBI GI SRANAN

ROMEO GROT

FU A LOBI GI SRANAN

ROMEO GROT

Samenstelling: Romeo Grot

De rechten op de afzonderlijke gedichten en vertalingen berusten bij de auteurs, vertalers en/of hun rechtsopvolgers.

De uitgever heeft zich veel moeite getroost om alle rechthebbenden te achterhalen.

Omslagfoto: Kishan Ramsukul

Omslagvormgeving-binnenwerk: Makalani Publishing

Illustraties: Nehomia Lemmer

© Romeo Grot

ISBN: 978-99914-7-386-4

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Dichters zijn belangrijk geweest in het proces van onafhankelijk wording van Suriname, nu zo een veertig jaren geleden.

Niet alleen dichters en schrijvers, ook de andere kunstuitingen zijn van belang geweest in dit proces. Opvallend is dat dichters samenwerking zochten met beeldende kunstenaars en ik weet zeker dat zij elkaar onderling beïnvloed moeten hebben. Met deze vooronderstelling in het achterhoofd begon ik ongeveer drie jaren geleden met het onderzoeken van de gedichtenbundels die vanaf het eind van de jaren zestig tot het midden van de jaren zeventig uitgebracht waren. Veel van de boekjes waren niet meer dan gestencilde blaadjes, die gretig aftrek vonden in die tijd. Dichters kwam je overal tegen, bij manifestaties maar ook tijdens huisfeestjes voerden dichters de boventoon. Dit zowel in Nederland als in Suriname.

De bundeling van gedichten die voor u ligt is een weergave van hetgeen ik gevonden heb tijdens mijn speurtocht naar wat er toen allemaal geschreven en uitgebracht is door de verschillende dichters. Ik heb eerst alles gekopieerd wat ik tegenkwam van deze confraters. Na een tweede selectie bleek dat de gedichten onder bepaalde categorieën zijn onder te brengen:

- » Liefde voor het grondgebied Suriname;
- » Liefde voor het volk van Suriname;
- » Protest en antikolonialisme;
- » De vorming van een natie.

Opvallend is het geluid van de dichters woonachtig in Nederland evenals de taal die zij bezigden.

Het onderzoek van de dichtbundels heb ik bijna uitsluitend verricht in de onderwijsbibliotheek en de bibliotheek van het Cultureel Centrum Suriname (CCS) in Paramaribo.

Ook wilde ik graag jonge beeldende kunstenaars bij dit project betrekken met hun eigen interpretatie van veertig jaar Srefidensi. Na overleg met de directeur van Directoraat Cultuur kwam ik via het Nola Hatterman Instituut en de dienst Creatieve Vorming in contact met enkele jonge beeldende kunstenaars. Uiteindelijk heeft de jonge kunstenaar Nehomia Lemmer de opdracht uitgevoerd van de bijbehorende illustraties.

Nog een opmerking over de schrijfwijze van het Sranan. Veel dichters bedienden zich van het Sranan, waarbij verschillende schrijfwijzen gehanteerd werden. De teksten zijn daarom aangepast aan de taalopvattingen die anno 2016 ingang gevonden hebben bij Surinamers. Een uitzondering vormen de gedichten van R. Dobru. Op verzoek van de R. Dobru stichting zijn de gedichten opgenomen in de oorspronkelijke schrijfwijze zoals R. Dobru ze ooit heeft neergepend.

Tenslotte wil ik een ieder bedanken die op welke wijze dan ook een bijdrage geleverd heeft aan de samenstelling van dit boek. De medewerkers bij de Onderwijsbibliotheek en bij CCS. Eddy van der Hilst en Sherwood Felixsdal voor de vele uren aan de teksten besteed.

Veel leesplezier! Mogen wij leren en de idealen verwezenlijken die de dichters toen verwoord hebben, nu veertig jaar geleden.

Romeo Grot

Paramaribo, februari 2016

LOBI GI A KONDRE

HET MOMENT

ALBERT MUNGROO

Heb je gehoord,
toen de donder uitbarstte,
uit de mond der kanon,
uit het hart van ons volk?
Heb je gehoord,
hoe de koren uitbarstten,
met gejubel en zang,
Slechts om vrijheid
mijn volk?

Heb je gezien,
toen de vlag werd gestreken
met een hand uit het volk,
en een blik die bevrijdt
Heb je gezien,
hoe onze vlag werd gehezen,
met haar strakke banieren,
Slechts om vrijheid
mijn volk

Heb je gevoeld,
de verantwoord'lijke lasten,
op je schouders geladen,
op je rug zijn gelegd?
Heb je gevoeld,
hoe de zware belasting,
werd getorst en gedragen,
Slechts om vrijheid
mijn volk

Heb je het gehoord
of gezien en gevoeld volk?
Want op jou zijn de blikken
en de hoop gericht.
Heb je het gezien
of gevoeld en gehoord volk?
Heb je gevoeld,
Slechts om vrijheid
mijn volk?

Als je niet hoorde,
richt ik tot jou de bede,
om te luist'ren over wat
ik je hier nu vertel.

Als je niet zag:
als je niet hebt gevoeld volk.
"dan luister, ja luister,"
Slechts om schone vrijheid
mijn volk.

25 november 1975

THE GREAT WATERFALL

E.A. VAN ROSSUM

Beyond I hear a distant sound,
It roars like thunder from afar;
The mighty rocks and streams around
Do fight like foes in time of war.

The sound is awful to my ear,
The scene as dreadful to my sight;
But, as I list, me thinks, I hear
Sweet music playing left and right.

No Handel's chorus can surpass
The roaring, grumpling waterfall!
No voice of any charming lass,
But that which cried, in Betlehem's stall!

Tornadoes bursting left and right,
Such grave-like whirl-pools all round!
The smokey darkness hinders sight;
But, still 't is one, sweet music sound.

I see footprints of ghastly death
The age of which no tongue can tell;
Me thinks I hear a panting breath
"Cries save my life! For heaven or hell."

The bony frames that lie at the rest
Beneath, we scattered here and there;
Victims the fell, at death's request
Poor wand'ring souls! I know not where.

Disturbing waves with silvery sprays,
Chatise the stubborn rock in rays
The scorching sun with golden rays
Keeps the record of thy deeds and age

Aquatic Monarch, mans great foe,
Parent of sadness and distress,
Musician, Murder, Sight of Woe,
Death bows to thee in gratefulness.

The homes you've robbed of beauties gay,
The germs you've put in crowns of grief.
The hearts you've broken far away,
Will some time, some day get relief.

Though watery grave yard is thy name,
And rocks, like tombstones, black in dress,
Thy voice and music are the same,
All speak of God's Almightyness!

WAN TJASNET

R. DOBRU

Wan tjasnet
foe fanga mi prakserie
mi bribi
mi libi
wan tjasnet
foe fanga den geme
foe den
mi pipel di nanga gron
moksi tron alen
alen di e wasi mi
wan tjasnet
foe fanga a sjen foe mi kondre
wan tjasnet
foe fanga a skoema foe ten
nanga someni lobi
someni lobi...

EEN NET

R. DOBRU

Een net
om mijn gedachten op te vangen
mijn geloof
mijn leven
Een net
om de zorgen van mijn mensen op te vangen
wiens tranen veranderen in regen
regen waarmee ik word schoongewassen
een net
om de schaamte van mijn volk op te vangen
een net
om het schuim der tijd op te vangen
met zoveel liefde
zoveel liefde...

MAMA SRANAN

J.J.R. BERENSTEIN

!Sranan.Yu na mi mama
yu bere mu' kibri mi te kaba
Na yu bobi mi e soygi
na yu kunba mi hanga
Sranan yu na mi masanga

!Mama Sranan. Na yu lebriki mi krafata hori
Yu switi waran e bosro mi frustan
Yu kowru-ati e seti mi konsensi
Yu sâfri fasi e dodoy mi pasensi

!Mama Sranan. Yu faya lobi e tay mi hori
Yu seygi doti e sinta mi lobi
Na mindri den moy bromki mi e lolo
Den bromki switi smeri e seti mi dyodyo

!Yu sidon mama Sranan
Yu sidon na ini yu boboysturu
nanga ala yu pranpran
Mi domru mi srefi na ini yu mamyo kotobere
Mi e teki yu switi waran

MOEDER SURINAME

J.J.R. BERENSTEIN

Suriname! Jij bent mijn moeder

Jouw schoot moet mij beschermen tot het einde
Jij hebt mij gezoogd
Van jouw baarmoeder ben ik onderdeel
Suriname je bent mijn toevluchtsoord

Moeder Suriname!

Je bent mijn ruggengraat
Je warmte prikkelt mijn intellect
Je koelte balanceert mijn geweten
Je mildheid brengt mijn gemoed tot rust

Moeder Suriname!

Je vurige liefde houdt mij in een houdgreep
Je gezegende grond voedt mijn liefde
Tussen de prachtige bloemen begeef ik mij
wiens geur mijn ik verstevigd

Jij zit moeder Suriname!

Jij zit in jouw schommelstoel
Met al jouw pracht en praal
Ik nestel mij in jouw veelkleurige buikplooï
Ik omarm jouw heerlijke warmte